Влада - Радам !

ГОЛОС УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради України №82 (582) ♦ Четвер, 6 травня 1993 року ♦ Ціна 8 крб.

Навіщо нам світле майбутнє?

Людина народжена для щастя... Скільки разів ми чули ці слова, скільки разів повторювали самі. Але де ж воно, оте селянське щастя? Ось цієї бабусі, руки якої за життя скільки переробили всілякої роботи, що жодна, навіть найдосконаліша японська машина, не витримала б? Їй «батьки народу» і різні вожді обіцяли світле майбутнє, яке ось-ось мало настати. Дарма прожите життя? Неправда. Ось ці натруджені руки годували і нас з вами. Пам'ятати б нам про це. І віддячувати.

А цей хлопчина? Безперечно, ми зачимо його в мить щасливу. Бо, напевно, ровесники поглядають на нього із заздрістю. Тож, дай Боже, щоб він і надалі міцно тримався в сідлі й жив, як і весь народ, не світлим майбутнім, а нормальним людським життям.

Фото Олександра МАЛАХОВСЬКОГО, Михайла КИРИЧЕНКА.

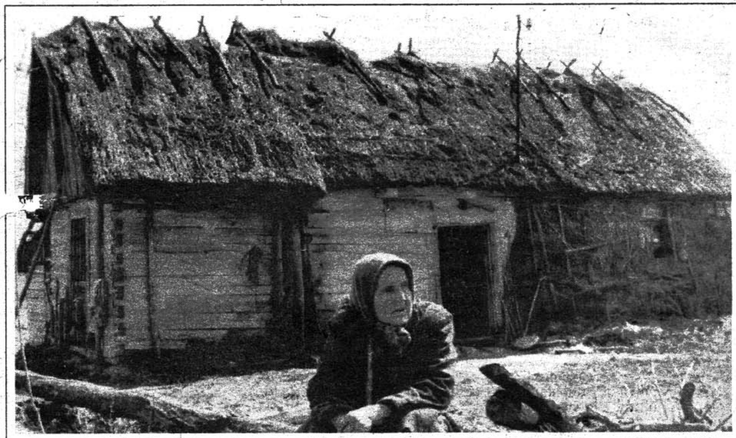

Цитата дня

Як свідчить розслідування прокуратури республіки, Щербицький, Ляшко, Шевченко в перші дні після аварії на Чорнобильській АЕС і в наступному, а Романенко з 2 травня 1986 року, володіли необхідною об'єктивною інформацією про масштаби аварії та її можливі наслідки. Однак необхідних заходів для захисту населення не вживали.

Одразу ж після аварії на ЧАЕС почалося завідоме викривлення правди про масштаби аварії та її наслідки. Ці дані приховувались і суворо засекречувались.

З виступу на сесії Верховної Ради України народного депутата Володимира Яворівського.

НЕ ТІЛЬКИ КРУЇЗ

по Дніпру й Чорному морю чекає на лауреатів Міжнародного конкурсу молодих виконавців української естрадної пісні імені Володимира Івасюка. Вони одержать солідні грошові винагороди у валюті.

Цей конкурс, фінал якого відбудеться наприкінці травня у Чернівцях, проводиться з однією метою: відкрити молодих талановитих професійних виконавців і підтримати їх. І ніяка це не альтернатива вже добре відомому фестивалю «Червона рута», про що ще можна прочитати в деяких засобах масової інформації. «Навпаки,— сказав на прес-конференції співголова оргкомітету конкурсу, народний депутат України Анатолій Матвієнко,— ми готові співпрацювати з організаторами «Червоної рути», зокрема провести спільні гала-концерти лауреатів цих мистецьких імпрез".

У ці дні завершується підготовка до фіналу. Але вже навіть тепер, після зональних турів, цілком очевидно, що конкурс виконає свою головну місію: назве нові мистецькі особистості, внесе молоду хвилю в сучасну українську естраду. А переможці одержать солідні грошові винагороди у валюті. Зокрема, на володаря першої премії чекають п'ять тисяч американських доларів.

P.S. Журналістів, які мають намір одержати акредитацію на Міжнародному конкурсі у Чернівцях, просимо заздалегідь надсилати заявки (з фотографіями) на адресу: Київ-196, площа Лесі Українки. Комісія ВР у справах молоді. Тел.296-86-11.

По конях!

Підрозділ кінної міліції незабаром з'явиться у Кіровограді. Він має нести службу не тільки на території міста, а й за його межами, захищаючи майно громадян на дачах, присадибних ділянках. Міська влада спільно з управлінням внутрішніх справ вивчає досвід роботи кінної міліції в інших містах (такі загони вже є у Волинській області та Житомирі), веде переговори з керівниками приміського Кіровоградського району щодо розміщення та утримання коней.

ДЕЩО ПРО МАФІЮ ТА «АБОРИГЕНІВ»

Генеральний прокурор Віктор Шишкін на прес-конференції повідомив, що процес становлення органів прокуратури, формування нормотворчої бази (звільненої від ідеологічної підкладки) в цілому завершено. Нині прокуратура розробляє законотворчу базу, що встановлює кримінально-правову відповідальність за злочини у сфері кредитно-фінансових відносин (чим, власне, і зайнята мафія). Віктор Шишкін визнав, що сьогоднішні правозахисні органи у боротьбі з мафією нагадують «голого короля», утримавшись від порівняння з австралійськими аборигенами тільки тому, що повернувся нещодавно з Австралії і їх там не зустрів. Більш того, на власні очі переконався, що в Австралії функціонує Центр контролю за фінансовими операціями, який аналізує кожну фінансову угоду на суму понад 10 тисяч доларів. На жаль, подібного досвіду Україна не має, і навіть Генеральний прокурор погоджується із старою тезою про безсмертність мафії. Поки що, за словами Віктора Шишкіна, на розгляд ВР підготовлено законопроекти щодо кримінально-правової відповідальності за приховування фактів банкрутства, змову про фіксовані ціни, шахрайство з субсидіями.

ЗАЛІЗНИЦЯ: ціни на квитки зростають, пільги скасують, але міністр транспорту пообіцяв напоїти всіх пасажирів чаєм

За перший квартал цього року внаслідок низьких тарифів на перевезення залізничний транспорт зазнав збитків на 37 мільярдів карбованців. Обсяги перевезень автомобільним транспортом порівняно з першим кварталом минулого року зменшилися на 35 відсотків, авіаперевезень щодо аналогічного періоду минулого року здійснено лише на 19 відсотків. Морський та річковий транспорт зміг перевезти вантажів тільки на 32 відсотки.

(Закінчення на 4-й стор.).

На злодієві і... штани горять

До обласного управління пожежної охорони (Луганськ) прибіг майже без одягу, з опіками на тілі водій бензовозу, який у безлюдному провулочку переливав пальне з державної цистерни до приватної. Через необачність бензин спалахнув, стовп вогню сягав шести метрів — його можна було бачити з будь-якої точки міста. Пожежу загасили, водія відправили до лікарні.

Офіційно

АЛЬТЕРНАТИВА ЯДЕРНІЙ ЕНЕРГІЇ Є: ДЕСЯТЬ РОКІВ ГРІТИСЯ БІЛЯ «БУРЖУЙКИ»

Як зауважив Голова Верховної Ради України Іван Плющ, оглядаючи виставку розробок АН України з чорнобильської проблематики, для переходу на альтернативні джерела електроенергії, якщо ми підемо цим шляхом, знадобиться не менш як сім—десять років. І за цих умов досить однієї такої зими, як у 1987 році, коли морози сягнули 42-градусної позначки, щоб настав параліч держави.

«Я теж не прихильник ядерної енергії, та у нас поки що немає іншого виходу», — зазначив І. Плющ. Загалом же не можна сказати, що Іван Степанович просто оглянув експонати виставки, серед яких були і карти радіаційної обстановки, і новітні розробки інститутів медицини та медицини праці, ядерних досліджень, КДУ... «По ходу справи» розв'язували деякі проблеми, знаходили виходи зі становища, в якому опинилися науковці в зв'язку з переходом нашої економіки на ринкові відносини.

Катерина ВОРОНЕНКО.

УЗГОДЖЕННЯ ПОЗИЦІЙ

Учора в Києві Голова Верховної Ради України Іван Плющ прийняв Надзвичайного і Повноважного Посла Сполученого Королівства Великобританії і Північної Ірландії Саймона Хімана на його прохання. У перебігу зустрічі відбувся обмін думками про подальший розвиток взаємовигідного співробітництва двох держав, а також з актуальних проблем міжнародного становища.

ЯК ВИРІШУВАТИМЕМО ПРОБЛЕМИ КРИМУ

4 травня Президент України Л. Кравчук зустрівся з головою Верховної Ради Республіки Крим М. Багровим. Було обговорено ряд проблем, які виникли у стосунках між державною владою України і владою Республіки Крим. Після бесіди Л. Кравчук і М. Багров зустрілися з журналістами.

Л. Кравчук повідомив, що вони з М. Багровим дійшли спільної думки з цілої низки питань: доопрацювання проекту нової Конституції України з урахуванням зауважень і пропозицій, висловлених головою Верховної Ради Республіки Крим, практики виконання Закону про розмежування повноважень між Україною і Республікою Крим, поділу влади відповідно до вже прийнятих законів, розв'язання проблеми подвійного громадянства. Президент України сказав, що він запропонував створити спеціальну комісію для розв'язання майнових питань. Що стосується проблеми подвійного громадянства, то Л. Кравчук сказав, що у січні, коли делегація України була в Москві, він дійшов згоди з Б. Єльциним під час підписання Комюніке про розробку відповідних документів. Спеціальна комісія при Президенті України сьогодні напрацьовує принципи подвійного громадянства. Вони будуть узгоджені з представниками Криму, після чого буде запрошено російську сторону.

М. Багров подякував Президенту України за конструктивний підхід до проблем Криму. Зокрема, він повідомив, що уже створено митне управління, яке допоможе розв'язувати протягом курортного сезону проблеми відпочивальників з Російської Федерації (рубльова готівка тощо), а також ширші проблеми поставок між суб'єктами економічного співробітництва в Росії та Республіці Крим. Було обговорено можливість створення в Криму банку регіонального розвитку на спільних комерційно-державних засадах.

Далі Президент України на прохання журналістів торкнувся проблеми Чорноморського флоту, зокрема сказав, що перші кроки нового командуючого ЧФ Едуарда Балтіна прогресивні, але він повинен сам наполегливіше ставити питання про те, що підкоряється лише рішенням двох президентів і нікому більше. Л. Кравчук чітко розмежував два аспекти поділу флоту: питання поділу берега не може ставитися, оскільки це територія України, питання поділу кораблів ставитися може. Президент України сказав, що у телефонній розмові з ним командуючий ЧФ висунув ряд цікавих пропозицій, у тому числі, — провести наступну зустріч президентів у Севастополі. Проблема флоту має бути розв'язана, бо вічно він не може перебувати у такому невизначеному статусі, і Президент України заявив, що до цього готовий.

М. Багров на прохання вашого кореспондента коротко прокоментував проблему кримськотатарського народу. Він заявив: побоювання кримських татар, що приватизація в Криму пройде без їхньої участі, — безпідставні. І додав, що це негуманно — залишити Україну сам на сам з проблемою.

Костянтин ПАРИШКУРА.

НЕ МОЖНА МИРИТИСЯ

Розвиток подій у колишній Югославії продовжує викликати занепокоєння в Україні. Наша держава не може миритися з тим, що в зоні конфлікту грубо порушують права близько 60 тисяч етнічних українців. Сотні цивільних осіб українського походження кинуто до концтаборів, вигнано з домівок. Україна закликає супротивні сторони припинити військові дії та рішуче вимагає від органів державної влади країн, що утворено на території колишньої Югославії, забезпечити неухильне додержання усіх чинних міжнародних угод з питань захисту прав людини та національних меншостей, говориться у спеціальній заяві МЗС України.

Парламентська хроніка

ЗАМІСТЬ МАСЛА ОРДЕНИ?

Денне і вечірнє засідання 4 травня

Після першої перерви «слідуючим» питанням головуючий оголосив розгляд проекту Повітряного кодексу України в другому читанні. Голова підкомісії з питань розвитку базових галузей В. Грабін доповів, що проект враховує всі пропозиції депутатів, відповідає міжнародним вимогам, а тому може бути прийнятий як Повітряний кодекс України. Без будь-яких дебатів депутати підтримали таку пропозицію.

Наступним пунктом порядку денного було питання про державні нагороди України. Заступник Голови Верховної Ради В. Гриньов наголосив, що Україні давно треба мати власні нагороди, бо вони — один з атрибутів державності, і запропонував заснувати поки що чотири ордени (один — як найвищу державну нагороду, один — за працю, один — за військові відзнаки і один — за благодійну діяльність) та декілька медалей. Що ж до почесних звань, то В. Гриньов сказав: не варто їх мати стільки, досить одного: Заслужений працівник України. Володимир Борисович також зауважив, що дехто «невірно» вважає, що запровадження нових нагород скасовує старі. Україна шанує будь-які нагороди своїх громадян.

Валентин Тризна з Донецька висловив на сесії те, що хотіли б сказати того дня мільйони громадян з цього приводу: чи морально розглядати закон про нагороди в той час, коли Україна стогне від перманентного підвищення цін? В. Гриньов відповів, що, незважаючи на обстановку в суспільстві, треба створювати законодавчу базу суверенної держави.

Трохи дивна логіка, адже якщо держава справді прагне бути суверенною, вона насамперед дбає про економічні підвалини цієї суверенності, а вже потім — про ордени і медалі. Взагалі, спостерігаючи за порядком денним пленарних засідань, доходиш висновку, що деякі депутати живуть автономним від народу життям. Інакше вони розуміли б: впроваджувати за нинішньої економічної ситуації ордени й медалі — це означає смішити світ і дратувати власний народ.

І після перерви на вечірньому засіданні «орденська» тема продовжувалася: Ірина Калинець патетично заявила: «Не мають права ті, хто дотримувався більшовицько-фашистської ідеології, своїми кривавими руками диктувати Україні нові нагороди!» Сергій Головатий сказав, що Верховна Рада дедалі більше нагадує йому загальні збори колгоспу «Радянська Україна», і запропонував заснувати ордени Святого Володимира та княгині Ольги. В. Тризна та інші депутати наполягали відкласти постанову про ордени і дати сесії інформацію про подальшу перспективу підвищення цін. І. Плющ повідомив, що мав розмову з Л. Кучмою, і той сказав, що поінформує депутатів з цього приводу після 11 травня.

Лише з третього заходу депутати проголосували за проект постанови Верховної Ради «Про державні нагороди України». В першому читанні, з наступним доопрацюванням.

Депутати також затвердили поправки до Законів «Про підприємство», «Про оренду», «Про колективні сільськогосподарські підприємства», Тимчасове положення про попереднє взяття під варту, зміни та доповнення до Кримінального кодексу України.

Валентин ЛАБУНСЬКИЙ.

Інтерв'ю в кулуарах

«ЩОБ ВИПУСТИТИ ПАРУ»

Так депутати-аграрії Верховної Ради охарактеризували свою зустріч з представниками уряду, яка відбулася після вечірнього засідання 4 травня. І справді, якщо сесійне засідання проходило спокійно, то на зустрічі вирували пристрасті. Підбити підсумки зустрічі ми попросили віце-прем'єр-міністра з питань агропромислового комплексу В. ДЕМ'ЯНОВА:

— Головне питання, яке порушують депутати-аграрії, — це скрутне фінансове становище села. Адже сьогоднішні інфляційні процеси, чинники, які спричиняють подорожчання продукції, ситуація з енергоносіями призвели до того, що кредитів та коштів від реалізації продукції недостатньо, щоб профінансувати зарплату, пальне, запчастини тощо, тобто, щоб прожити до нового врожаю.

Вважаю, що у травні-червні ми зможемо стабілізувати обстановку. А потім почнемо вже продавати зерно нового врожаю, соняшник, цукрові буряки. Тобто фінансове становище села поліпшиться, можна буде думати про подальші дії щодо підтримки сільського господарства.

Добрив теж недостатньо. Але в цілому сьогодні запаси добрив в Україні більші, ніж торік. Крім того, у нас у достатній кількості є засобів захисту рослин, їх має вистачити на всі необхідні роботи.

Загалом можу сказати, що уряд знає ситуацію на місцях. Ми намагаємось її поліпшувати, щоправда, не все виходить.

На зустрічі було досягну[illegible] домовленості, що буквально найближчими днями депутати-аграрії документально оформлять свої пропозиції та винесуть їх на розгляд Верховної Ради. Крім того, представники уряду та Національного банку теж цими днями обговорять конкретні можливості надання сільському господарству додаткових ресурсів. Отже, є надія, що пара, яку випустили аграрії, піде не в повітря, а «закрутить» корисний механізм.

Євген ОЛЕКСІЄНКО.

СІМ КРОКІВ ЗА СІМ РОКІВ

Ранкове засідання 5 травня

Сім років тому про масштаби і можливі наслідки аварії на ЧАЕС знало, як мовиться, тісне коло обмежених людей.

Нині про те ж саме знають усі — від малого до старого. І це, безперечно, крок до подолання тих жахливих для генофонду наслідків радіаційної трагедії. Однак решта кроків, як свідчить наше післячорнобильське буття, потребують грошей. Усі — від старого до малого нині знають: грошей в державі немає... А відтак і кроки до подолання наслідків уповільнюються. Прискорюються лише ті, що ведуть жертви радіаційної трагедії, врешті всіх нас, у небуття. Про це не хочеться думати, коли навколо, як і сім років тому, світить сонце, пробуджується життя навесні, все довкола квітне. Але не думати неможливо, коли будь-які програми захисту потерпілих супроводжуються суворою фразою: «виходячи з економічних можливостей держави». Не обійшлося без неї й нині, коли міністр у справах захисту населення від наслідків аварії на ЧАЕС Георгій Готовчиць представляв Концепцію національної програми ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, соціального захисту громадян на 1993—1995 роки і на період до 2000 року. Представляв, за словами співдоповідача голови постійної Комісії з питань чорнобильської катастрофи Володимира Яворівського, нашу ідеологію з цього питання. Яворівський порівняв її з сумнозвісною програмою «Житло-2000». Бо здійснення Концепції — це така ж мрія, як і «Житло-2000». Досить тільки порівняти такі цифри: замість одного трильйона 200 мільярдів карбованців, що закладалися проектом бюджету на нинішній рік для реалізації комплексу заходів по ліквідації наслідків аварії на ЧАЄС, виділено лише 611 мільярдів... Проблематичним залишається й завершення переселення потерпілих від аварії.

Втім, прийняття Кон[illegible] а на її основі — конкретної програми дій, необхідне. Інакше виділені мізерні кошти можуть розпорошитися, наче пил.

До 2000-го також залишилося сім років. Дай нам усім, Боже, щоб кроки, здійснені за цей час, були все ж таки більш відчутними, ніж за попередні. Щоб, крім Мінчорнобиля, не з'явилися через радіаційні катастрофи Мінрівне, Мінзапоріжжя і т. д.

У сім разів порівняно з минулим роком, наголосив Георгій Готовчиць, передбачається збільшити витрати на забезпечення першочергових потреб потерпілих від катастрофи. Якесь магічне це число 7. Може, хоч воно якось уповільнить кроки в небуття...

Світлана ПИСАРЕНКО.

Інтерв'ю в кулуарах

Перед початком засідання парламенту депутати поділилися наболілим:

В'ячеслав ЧОРНОВІЛ: — У нас нема єдиновладдя, виконавча влада не об'єднана. Ми надали великі повноваження Кабінетові міністрів, але не створили при цьому механізмів реалізації декретів, що мають силу законів. Треба зосередити в одних руках усі виконавчі структури — в руках Кабінету міністрів. Я багато в чому не задоволений його роботою. Але іншого виходу в нас нема. В деяких цивілізованих державах уряд виконує і законодавчі функції.

Валерій БАТАЛОВ: — У чотири рази подорожчали енергоносії, а який захист наших людей? Можливо, хоч спонтанно це питання сьогодні виникне. Бо куди ж далі? Ринок є ринок, але його треба хоч трохи підрегульовувати. Не можемо все пускати на самоплив. У селі зараз зарплата десь 4—5 тисяч, і це ще найкращий варіант. А їздовий, скажімо? Що йому накажете робити? Красти? Треба хоча б ціни на основні продукти тримати твердими, надавати адресну допомогу тим людям, котрі одержують мізерну зарплату...

ДЕКРЕТ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПРО ПІЛЬГИ ГЕРОЯМ РАДЯНСЬКОГО СОЮЗУ І ПОВНИМ КАВАЛЕРАМ ОРДЕНА СЛАВИ

Цим Декретом визначається необхідність здійснення державних заходів, що гарантують Героям Радянського Союзу і повним Кавалерам ордена Слави їх економічне і соціальне благополуччя і надаються відповідні права та пільги.

Стаття 1. Сфера дії цього Декрету

1. Цей Декрет поширюється на громадян України, удостоєних звання Героя Радянського Союзу і повних Кавалерів ордена Слави. Права і пільги зазначених осіб, що проживають за межами України, визначаються договорами (угодами) між Україною і державами, на території яких вони проживають.

2. Права і пільги Героїв Радянського Союзу і повних Кавалерів ордена Слави, які не є громадянами України, але проживають на її території, визначаються договорами (угодами) між Україною і державами, громадянами яких вони є.

Стаття 2. Пільги щодо пенсійного забезпечення

Надбавки до пенсій, які вони отримують, у розмірі 200 процентів мінімальної пенсії за віком.

Стаття 3. Пільги щодо оподаткування

Звільнення від сплати всіх видів податків, зборів, мита та інших платежів до бюджету.

Стаття 4. Пільги щодо медичного, санаторно-курортного обслуговування, протезно-ортопедичного і лікувального забезпечення

1. Першочергове безплатне особисте і безплатне членів сім'ї (подружжя і дітей віком до 18 років) обслуговування в амбулаторно-поліклінічних закладах усіх типів та видів, позачергова безплатна особиста і безплатна членів сім'ї (подружжя і дітей віком до 18 років) госпіталізація і лікування у стаціонарах, госпіталях, лікарнях, а також збереження безплатного обслуговування зазначених осіб у поліклініках та інших медичних закладах, до яких вони були прикріплені у період роботи до виходу на пенсію. Зазначені пільги зберігаються за одним із подружжя, що пережило, і дітьми віком до 18 років.

2. Першочергове безплатне забезпечення ліками, що придбані за рецептами лікаря, доставка за його висновком ліків додому.

3. Безплатне виготовлення і ремонт зубних протезів (крім виготовлених з дорогоцінних металів).

4. Першочергове одержання Героями Радянського Союзу і повними Кавалерами ордена Слави в поліклініці чи за місцем останньої роботи безплатної путівки у санаторій, профілакторій або будинок відпочинку один раз на рік, а члени їх сімей (подружжям, дітьми віком до 18 років) — за 25 відсотків вартості. При цьому путівки для санаторно-курортного лікування в санаторіях, профілакторіях і будинках відпочинку виділяються за пільговими цінами, передбаченими для працівників тих міністерств і відомств, у віданні яких знаходяться зазначені санаторно-курортні заклади. Усі види медичного обслуговування у санаторіях, профілакторіях і будинках відпочинку, а також харчування надаються безплатно. Особам, що одержали путівки для санаторно-курортного лікування відповідно до цієї статті Декрету, надається право безплатного проїзду до місця лікування і назад залізничним транспортом у двомісному купе спальних вагонів швидких і пасажирських поїздів, повітряним або водним транспортом у каютах I класу. Зазначені пільги зберігаються за одним із подружжя, що пережило.

Стаття 5. Пільги щодо придбання, будівництва, утримання житла і комунально-побутових послуг

1. Звільнення Героїв Радянського Союзу, повних Кавалерів ордена Слави і членів їх сімей, що спільно проживають з ними, від квартирної плати, незалежно від форми власності житлового фонду, оплати комунальних послуг (водопостачання, каналізація, газ, електрика, гаряче водопостачання, центральне опалення, а в будинках, що не мають центрального опалення, — надання палива, придбаного у межах норм, встановлених для продажу населенню, та інші комунальні послуги), від плати за користування домашнім телефоном і позавідомчою охоронною сигналізацією житла незалежно від виду житлового фонду. Зазначені пільги зберігаються за одним із подружжя, що пережило, і батьками Героїв та повних Кавалерів ордена Слави.

2. Першочергове поліпшення житлових умов при наданні житла у будинках державного, у тому числі відомчого і громадського житлового фонду з наданням при цьому додаткової жилої площі до 20 квадратних метрів.

3. Звільняються від оплати послуг з оформлення документів на право власності на квартиру при її приватизації.

4. Здійснюється безплатно капітальний ремонт жилих будинків (квартир), що знаходяться у їх власності, або компенсація витрат на його проведення при виконанні власними силами відповідно до «Положення про систему технічного обслуговування, ремонту та реконструкції жилих будинків».

5. Першочергове відпускання місцевих будівельних матеріалів на будівництво індивідуальних жилих будинків і на капітальний ремонт житла.

6. Позачергове користування всіма видами послуг зв'язку, позачергове і безплатне встановлення домашніх телефонів, обладнання житла засобами позавідомчої охоронної сигналізації.

Стаття 6. Пільги щодо придбання акцій підприємств, що приватизуються

1. Першочергове придбання акцій за їх номінальною вартістю на суму і за рахунок виданих Герою Радянського Союзу, повному Кавалеру ордена Слави і членам їх сімей, що спільно проживають з ними, приватизаційних майнових сертифікатів.

2. Першочергове придбання за рахунок власних коштів акцій за їх номінальною вартістю на половину суми виданих Герою Радянського Союзу, повному Кавалеру ордена Слави і членам їх сімей, що спільно проживають з ними, приватизаційних майнових сертифікатів.

Стаття 7. Пільги при користуванні транспортними засобами і оплата проїзду

1. Безплатний особистий проїзд один раз на рік (туди і назад) залізничним транспортом у двомісному купе спальних вагонів швидких і пасажирських поїздів, водним транспортом у каютах I класу (на місцях I категорії) експресних і пасажирських ліній, повітряним або міжміським автомобільним транспортом.

2. Безплатне особисте користування внутріміським транспортом (трамваєм, автобусом, тролейбусом, метрополітеном, водними переправами) і поїздами приміського сполучення, а в сільській місцевості — автобусами внутріобласних ліній.

3. Позачергове придбання квитків на всі види залізничного, водного, повітряного і автомобільного транспорту.

4. Героям Радянського Союзу і повним Кавалерам ордена Слави щомісячно виплачується грошова компенсація витрат на автомобільне паливо з розрахунку 50 літрів високооктанового бензину на місяць відповідно до діючих цін на паливо при наявності особистого транспорту.

Стаття 8. Пільги щодо торговельно-побутового обслуговування, при відвідуванні культурно-видовищних і спортивно-оздоровчих закладів

Позачергове користування усіма видами послуг підприємств торговельно-побутового обслуговування, при відвідуванні культурно-видовищних і спортивно-оздоровчих закладів.

Стаття 9. Пільги щодо працевлаштування, навчання, перепідготовки і надання відпусток

1. Переважне право залишення на роботі при скороченні чисельності штату незалежно від часу роботи на даному підприємстві, в установі чи організації, першочергове працевлаштування при ліквідації підприємства, установи чи організації.

2. Безплатне навчання і перенавчання новим професіям за місцем роботи в учбових закладах системи державної підготовки і перепідготовки кадрів, а також у платних навчальних закладах і на курсах.

3. Надання зазначеним особам щорічної оплаченої відпустки, а також додаткової відпустки без збереження заробітної плати терміном до 3-х тижнів на рік у зручний для них час.

Стаття 10. Інші права і пільги

1. Герої Радянського Союзу і повні Кавалери ордена Слави з питань, що регулюються цим Декретом, приймаються у першочерговому порядку керівниками та іншими посадовими особами державних органів, органів місцевого та регіонального самоврядування, підприємств, установ і організацій.

2. Громадські благодійні об'єднання (організації), що створюються Героями Радянського Союзу і повними Кавалерами ордена Слави та складаються тільки із вказаних осіб, для ефективного виконання своїх обов'язків, здійснення своїх прав, вирішення питань свого соціального захисту та інших, не пов'язаних із комерційною діяльністю статутних цілей і завдань, користуються правами і пільгами, що надаються їм податковим та іншим законодавством України, а також мають право на безплатне користування телефонним зв'язком приміщень за рахунок коштів державного бюджету України для здійснення своєї статутної діяльності.

3. Герої Радянського Союзу, повні Кавалери ордена Слави та члени їх сімей мають й інші пільги, встановлені законодавством України.

4. Безплатне поховання з військовими почестями померлого (загиблого) Героя Радянського Союзу чи повного Кавалера ордена Слави.

5. Спорудження на могилі померлого (загиблого) Героя Радянського Союзу чи повного Кавалера ордена Слави надгробника, встановленого Урядом України зразка. Додаткові витрати, пов'язані із зміною встановленого Урядом України зразка надгробника, оплачуються сім'єю померлого (загиблого) чи організацією-спонсором.

6. Подружжю і дітям віком до 18 років померлих (загиблих) Героїв Радянського Союзу і повних Кавалерів ордена Слави виплачується кожному одноразова допомога у розмірі 20 мінімальних заробітних плат, встановлених законодавством на день смерті (загибелі).

Стаття 11. Покриття витрат, пов'язаних із виконанням цього Декрету.

Витрати державних органів і органів місцевого і регіонального самоврядування, підприємств, установ і організацій, пов'язані з реалізацією цього Декрету, покриваються місцевими фінансовими органами на основі рахунків, підтверджених особами, що одержали права і пільги відповідно до цього Декрету, шляхом перерахування коштів на рахунки відповідних органів, підприємств, установ і організацій за рахунок коштів державного бюджету України.

Стаття 12. Відповідність цьому Декрету актів, що приймаються на його основі

1. Органи державної виконавчої влади, органи місцевого та регіонального самоврядування, підприємства, установи, організації несуть відповідальність за дотримання цього Декрету, а також нормативних та інших актів, що приймаються на його основі.

2. Місцеві державні адміністрації, органи місцевого і регіонального самоврядування можуть за рахунок своїх коштів надавати додаткові пільги Героям Радянського Союзу, повним Кавалерам ордена Слави і членам їх сімей.

3. Будь-які підзаконні акти, що обмежують обсяг і перелік прав і пільг, які надаються цим Декретом, є недійсними.

4. Збитки, завдані Героям Радянського Союзу і повним Кавалерам ордена Слави, а також їх громадським об'єднанням (організаціям) у зв'язку з реалізацією актів, що суперечать цьому Декрету, підлягають відшкодуванню їм у повному обсязі за рахунок коштів органу державної виконавчої влади чи органу місцевого та регіонального самоврядування, який прийняв незаконний акт.

Стаття 13. Відповідальність за порушення цього Декрету

Посадові особи, винні у порушенні цього Декрету, несуть дисциплінарну, адміністративну і кримінальну відповідальність відповідно до законодавства України.

Стаття 14. Декрет набуває чинності з 1 травня 1993 року

Прем'єр-міністр України **Л. КУЧМА**

Міністр Кабінету Міністрів України **В. ПУСТОВОЙТЕНКО**

м. Київ
23 квітня 1993 року
№ 37—93

Продиктовано в номер

ЗМІНИ БУДУТЬ. АЛЕ ЯКІ?

Шлях від тоталітаризму до демократії, на якому тепер перебуває наша молода держава, — складний і нелегкий. Які нові можливості відкриються перед нами уже найближчим часом, які підводні рифи нас очікують? Ці та інші складні проблеми якраз і стануть предметом розмови на міжнародній конференції «Україна в контексті зміни у країнах Центральної та Східної Європи», яка сьогодні розпочинає роботу в Донецьку. Для участі в ній запрошені вчені й політики із США, Чехії, Польщі, Росії, України та інших країн. Зголосилися приїхати у Донецьк і представники Конгресу українських націоналістів.

Проводить конференцію центр політологічних досліджень при Донецькому університеті.

МИ ЛЮДИ МИРНІ. АЛЕ ДЕ НАШ ПОЇЗД?

У Херсоні Першотравень ознаменувався масовими інцидентами, правда — не політичними. Люди, що їхали на садово-городні ділянки, заблокували залізничну колію, бо приміський поїзд Херсон — Вадим прибув на станцію вкорочений і не міг узяти всіх. Справу владнали, виділивши інший поїзд. А у річпорту начальник вокзалу В. Мантров побився з пасажирами, які вимагали додаткового теплохода на Голу Пристань...

Уникнути збоїв на маршрутах все важче: парк електровозів старий, а 11 дизель-вагонів експлуатуються вже 20 років, нема запчастин. В області думають над тим, як спокійно перевезти людей на дачі 8, 9 травня річковим транспортом.

ЧИЯСЬ ПОМСТА ЧИ ЗВИЧАЙНИЙ ТЕРОРИСТИЧНИЙ АКТ?

Як повідомив журналіст Олександр Борщевський, у ніч 3 травня в будинку по вулиці Карла Маркса, 10, де знаходиться дитячий спортивний клуб «Бойові рукавички» і офіс малого підприємства «Всеукраїнська рада кікбоксингу», пролунав вибух, а після цього сталася пожежа у приміщенні. Клубу нанесено матеріальних збитків на три мільйони карбованців. Безумовно, робити висновки—прерогатива міліції, куди, до речі, і направлено відповідну заяву. Але ось на чому хотілося б зупинитися. Надто часто останнім часом федерацію стали переслідувати різні «неприємності»: то склад із інвентарем обікрали, то вікна камінням якось розбили, а тепер, як бачимо, дійшло й до вибуху. У всіх випадках винуватців поки що не знайшли. Слід сподіватися, що у Старокиївському управлінні внутрішніх справ Києва ретельно розслідують цю злочинну акцію. А поки що життя в клубі не зупинилось. Тренування дітей і юнаків продовжуються.

ЗАРАДИ ЗЛАГОДИ

У Рівному відбувся другий фестиваль духовної музики «До Бога — різними мовами». Мови, справді, звучали різні: українська, російська, англійська, польська, німецька. Хорові та сольні твори виконали капела інституту культури, камерні хори Покровського собору та обласної філармонії, ансамбль єврейської пісні (усі з Рівного). Співала заслужена хорова капела палацу культури будівельників ім. Лесі Українки з Одеси, камерний хор «Відродження» з Ялти, інші колективи. «Мета фестивалю, — сказав його режисер С. Мельничук, — примирення й духовне зближення віруючих різних конфесій».

Презентації

КРИМСЬКА НАФТА: ВИДОБУТОК БЕЗ УСКЛАДНЕНЬ

У Сімферополі створено українсько-британське підприємство «Кримська нафтова компанія». Засновниками її стали Кримське державне підприємство «Чорноморнафтогаз» та британська компанія «Джі-Пі Кенні». На презентації були присутні Надзвичайний і Повноважний Посол З'єднаного Королівства Великобританії і Північної Ірландії в Україні містер Саймон Хіменс та Голова ВР Криму Микола Багров.

Генеральним директором спільного підприємства став відомий кримський нафтовик Анатолій Козлов, резидентом — президент компанії «Джі-Пі Кенні» Джон Кенні.

Перша свердловина буде збудована у морі, за 140 кілометрів на південний захід від селища Чорноморського, де глибина моря — 80—90 метрів. Кримчани ж працювали на глибині максимум 60 метрів, оскільки не було технічних можливостей. Нині у Херсоні стоїть з 80-процентною готовністю судно, яке дозволяє вести видобуток нафти і газу на глибині 300—350 метрів. Джон Кенні сказав, що на будівництво першої свердловини буде витрачено приблизно вісім мільйонів доларів.

Спеціалісти стверджують, що до кінця тисячоліття видобуток нафти й газу в Криму йтиме повним ходом, щорічно можна буде одержувати в шельфі Чорного та Азовського морів близько семи мільярдів кубометрів газу і один мільйон тонн нафти.

Олександр ПІЛАТ.

Крим.

ЗАЛІЗНИЦЯ: *ЦІНИ НА КВИТКИ ЗРОСТАЮТЬ, ПІЛЬГИ СКАСУЮТЬ, АЛЕ МІНІСТР ТРАНСПОРТУ ПООБІЦЯВ НАПОЇТИ ВСІХ ПАСАЖИРІВ ЧАЄМ*

(Закінчення. Початок на 1-й стор.).

Тут, крім загальної економічної кризи, даються взнаки ще й санкції щодо Югославії, оскільки на цю країну припадала значна частина вантажів, що відправлялися Дунайським пароплавством. На сьогодні Україна втратила від запровадження санкцій до 120 мільйонів доларів, і ця сума продовжує зростати. Такі невтішні цифри навів міністр транспорту України Орест Климпуш під час селекторної переклички із залізничниками всієї країни та прес-конференції, що відбулася 4 травня.

Отже, за словами О. Климпуша, принципово розв'язане питання про підвищення заробітної плати залізничників до рівня базових галузей. Також вирішено з 10 травня підняти тарифи на вантажні перевезення вдвічі, з тим щоб залізниця могла зводити кінці з кінцями. Бо поки, незважаючи на те, що порівняно з 1990 роком тарифи на вантажні перевезення збільшилися майже в 450, а на пасажирські — в 60 разів, кожний день роботи залізничників давав мільярд збитків.

Стосовно пільг, то О. Климпуш вважає, що їх потрібно скасувати, за винятком інвалідам з дитинства і війни. Так само мають бути скасовані пільги й для залізничників.

Сьогодні до 40 відсотків усіх перевезень залізницею України — транзитні. Тож якщо з 1 липня буде запроваджено плату за транзит (поки що це гальмує Росія), то протягом року тільки на залізниці її отримають до 300 мільйонів карбованців. Проте є ще й автомобільний транзит, за який до бюджету України не надходить жодної копійки. Сюди ж варто додати і плату за використання повітряного простору України.

Вживаються заходи й щодо ремонту та випуску пасажирських вагонів в Україні. А таких, що потребують заводського ремонту на сьогодні, — до 50 тисяч. Здається, цю проблему почав розв'язувати Дніпропетровський вагоноремонтний завод. Кременчуцький вагонобудівний завод планує через три-чотири роки випускати нові пасажирські вагони. До речі, сьогодні один новий пасажирський вагон, куплений за кордоном, коштує до мільйона німецьких марок. Загалом же, на думку О. Климпуша, підтримка залізничного транспорту України має стати державною політикою, оскільки він споживає меншу кількість енергоносіїв, ніж інші, насамперед автомобільний.

Щодо рівня обслуговування в поїздах, то міністр транспорту пообіцяв повернутися сьогодні хоча б до того, щоб у поїздах можна було купити чай і суху білизну.

Сергій ЛАВРЕНЮК.

Що почім

500 КУПОНІВ — І ТИ ГЕРШКО

Залишаючи назавжди простори СНД, емігранти єврейської національності прагнуть повернути собі не лише батьківщину, а й ім'я. Річ у тому, що в часи розгулу кампанії «злиття націй» бути євреєм вважалося мало не аполітичним, — тому Гершки змушені були ставати Григоріями, Ліни — Галинами, Ізольди — Євгеніями...

— Помилки політиків уже понад дванадцять років виправляють науковці. Шороку вчені Інституту мовознавства імені О. Потебні АН України видають понад три тисячі довідок про ідентифікацію імен та по батькові, — пояснила вчений секретар інституту Євгенія Карпіловська.

Колись, розповідають, щоб «стати» в СРСР Іваном чи Тарасом, євреєві потрібно було пройти кілька бюрократичних кіл. Сьогодні в Інституті мовознавства ідентифікаційна процедура триває всього день-два і коштує 500 купонів.

Вл. інф.

Зверніть увагу

ШАНС ДЛЯ БІЛОЇ ЛЕБІДКИ

Вона влетіла до помешкання, сама не своя від захвату:

— Мене! Вибрали! На вулиці! На відбірковий тур! Позичте кофточку з декольте — обов'язково треба з декольте!

Після суцільних окличних знаків виявилось, що до Марини, красою якої захоплювався весь наш колишній 11-й «Б», просто на вулиці підійшла фахівець агентства «Олег і Єва», що при київському Будинку моделей «Хрещатик», і запросила на огляд до коледжу, де готують манекенниць.

Звісно, ми заздрили. Але вбрання добросовісно збирали всією компанією, і вболівали за неї. Звичайно, вона не могла не пройти! Хоча, виявилось, краси для цього мало. Не остання умова — як умієш ходити, яка осанка, як тримаєшся. Правда, у коледжі миттю розгледять твоє природне обдарування. А далі — все залежить від того, наскільки сильна мрія стати красунею, чи здатна ти пролити сім потів на пластиці та аеробіці, чи вистачить терпіння безліч разів повторювати одне й те ж, поки не почуєш: «Молодець!» І отак — три місяці, по чотири години, п'ять разів на тиждень.

— Найголовніше і, мабуть, найважче, — каже директор агентства «Олег і Єва» Тетяна Бірюкова, — добитися, щоб дівчата позбавились комплексів, повірили у власну неповторність. Лиш після цього вони здатні створити образ і жити в ньому. А допомагають їм у цьому манекенниці Будинку моделей «Хрещатик». Одна з них — Олена Морозова, зірка, якою захоплюються у багатьох країнах світу. І Олег Єфремов, режисер-постановник шоу-показів мод.

Поки що тільки кращих випускниць коледжу запрошують сюди на роботу. Ну, а решта? Одержавши сертифікат про закінчення коледжу, вони ніби отримують шанс на здійснення мрії.

Наталя ПИСАНСЬКА,
студентка КДУ.

Репліка

БОЙКОТ СВОЄЇ ПРЕСИ?

Травневе вітання отримали кільканадцять тисяч сімей Чернігова від місцевого поштамту. Надійшло воно і в корпункт «ГУ». «Шановний передплатник! — написано в ньому. — Триває до 10 травня передплата на видання Росії на друге півріччя. Не забудьте вчасно передплатити необхідні вам видання. Інформацію можна одержати по телефонах: 4-05-21, 4-40-66». А як же з пресою України? Вона ж не наказала, начебто, довго жити? Телефоную за вказаними номерами.

— Ви можете передплатити будь-яку українську газету на друге півріччя, — заспокоюють там. Ну, слава Богу! Але тільки не второпав, які ж строки української передплати — до 25 червня чи до 15 травня: всі українські видання оголосили збір коштів для нормального виходу.

Я розумію виправдовування начальника поштамту Володимира Кірієнка: лише вісім відсотків читачів вирішили поновити передплату на російську пресу, зв'язківці на цьому мають великі збитки. Але ж збитки будуть ще більшими, якщо так дискримінаційно проводитиметься передплата на українську пресу. І збитки не лише економічні.

Сергій ПАВЛЕНКО.

Чернігів.

Виставки

У НИХ НАВІТЬ ГРАБЛІ ІНШІ

На виставці сільськогосподарської техніки, яку організувала в приміщенні Луцького індустріального інституту дирекція спільного українсько-чеського підприємства «Богемія-Арт-Ніке», експонується продукція понад 60-ти найменувань. 15 фірм Чехії представляють трактори кількох видів, різноманітні граблі для збирання сіна, доїльні апарати, прес-форми для виробництва будівельних блоків тощо. Усе можна придбати, але... за долари. За словами комерційного директора однієї чеської фірми Йозефа Вондрашека, фірма «Богемія-Арт» має намір таку сільськогосподарську техніку випускати в Україні, а 50 універсальних сільгоспмашин буде подаровано господарствам Волині.

Богдан БЕРЕКЕТА.

Волинська область.

Знай наших!

ОДИН ЗАМІСТЬ ДЕВ'ЯТИ

З підприємств сільськогосподарського машинобудування в числі перших прорвався крізь терени економічної нестабільності Шепетівський завод культиваторів, який очолює талановитий інженер Борис Громов. Завдяки власній інженерній думці заводчани у короткий строк налагодили випуск товарів народного споживання, що користуються підвищеним попитом, зайнялися модифікацією основної продукції.

Вже підготовлено до серійного випуску новий широкоуніверсальний багатоцільовий культиватор, який може вносити в грунт тверді й рідкі мінеральні добрива, підгортати кукурудзу та картоплю, спушувати міжряддя буряків, гречки, кукурудзи, картоплі, овочів, проводити передпосівний та післяпосівний обробіток грунту. Одне слово, новий культиватор тепер замінить дев'ять старих. Днями в кожну область надійдуть по два нових культиватори.

Михайло ВАСИЛАШКО.

Хмельницька область.

Дні України в Баварії

НІМЕЦЬКИЙ БЕНЕФІС ПРЕМ'ЄРА

До ФРН з нагоди днів України в Баварії прибула урядова делегація нашої держави на чолі з Прем'єр-міністром Леонідом Кучмою.

4 травня главу уряду України прийняв у своїй боннській резиденції Федеральний Президент Німеччини Ріхард фон Вайцзеккер. Відбулася дружня, зацікавлена, тривала бесіда, в ході якої сторони обмінялися думками стосовно ряду міжнародних проблем та українсько-німецьких політичних, економічних і гуманітарних зв'язків.

Леонід Кучма передав Ріхарду фон Вайцзеккеру вітання Президента України Леоніда Кравчука та запрошення відвідати Україну з офіційним візитом.

У ході бесіди було зазначено, що в Києві з інтересом чекають запланованого на червень цього року першого офіційного візиту Федерального канцлера Гельмута Коля в Україну, що має дати новий поштовх розвитку розгалужених двосторонніх відносин, зміцненню співробітництва України та Німеччини.

Перед зустріччю в присутності Ріхарда фон Вайцзеккера і Леоніда Кучми відбулася церемонія передачі Федеративній Республіці Німеччина унікальних мистецьких творів і документів, пов'язаних з життям і діяльністю Йоганна Вольфганга Гете, що потрапили після 1945 року в Україну. Серед документів, які повернулися в Німеччину, є і власноручний малюнок великого поета.

У коротких промовах, якими обмінялися на церемонії передачі Леонід Кучма і Ріхард фон Вайцзеккер, було відзначено, що цей крок з боку України сприятиме зміцненню дружніх відносин і співробітництва народів двох країн, допоможе спільно перегорнути неприємні сторінки історії та відкрити її нові, світлі сторінки.

5 травня відбулася зустріч Леоніда Кучми з відомим німецьким політиком, депутатом бундестагу Гансом-Дітріхом Геншером. Були обговорені проблеми двосторонніх відносин між Україною і Німеччиною, а також деякі питання міжнародного економічного співробітництва. Того ж дня Леонід Кучма офіційно відкрив Дні України в Баварії.

У постійних комісіях

...І ГРУНТОВНО ПРО ОСНОВНІ

Розгляд Основних напрямів зовнішньої політики нашої держави спричинив гарячу дискусію парламентаріїв на черговому засіданні Комісії Верховної Ради України у закордонних справах.

Цей документ, за словами доповідача — завідувача секретаріату комісії Б. Базилевського, нині враховує більшість зауважень, висловлених під час його обговорення у парламенті. Проте народні депутати В. Марченко та О. Чародєєв запропонували разом з «основними напрямками» заслухати на засіданні Верховної Ради доповіді Президента Л. Кравчука та міністра зовнішньоекономічних зв'язків І. Геца. На думку заступника голови комісії Б. Гориня, проект, який має важливе значення для успішного проведення української зовнішньої політики, в цілому готовий, щоб винести його на розгляд парламенту. За пропозицією голови комісії Д. Павличка, народні депутати вирішили на наступному засіданні комісії детально опрацювати текст документа і тоді вже вийти з рекомендаціями до Президії Верховної Ради.

Парламентарії також обговорили проект Закону «Про міжнародні договори». Начальник договірно-правового управління Міністерства закордонних справ України О. Чалий зазначив, що цей документ нині дуже потрібний, бо його відсутність затримує ратифікацію низки договорів. Якщо закон буде прийнято, то, за його словами, українське зовнішньополітичне відомство матиме змогу координувати роботу в галузі підписання міжнародних угод. О. Чалий відповів на запитання членів комісії. Народний депутат С. Головатий наголосив, що провідні науковці-експерти висловили загалом позитивні рецензії щодо проекту. Депутат І. Мусієнко тим часом вважає, що в документі варто було б відобразити право державних діячів підписувати угоди за погодженням з Верховною Радою або її Президією. Однак С. Головатий в свою чергу заявив, що такий підхід був би унікальним, бо це не практикується ніде у світі. Комісія рекомендувала винести проект закону на розгляд Верховної Ради.

Парламентарії також звільнили від обов'язків постійного члена комісії народного депутата О. Воробйова у зв'язку з призначенням його Надзвичайним і Повноважним Послом України в Республіці Болгарія.

Тарас ПЕТРІВ.

Фотофакт

МАЙБУТНЄ ПОЧИНАЄТЬСЯ З ПОСМІШКИ

І як переконані члени цієї родини етнічних німців з Казахстану, воно має бути щасливим. Сучасний, збудований на рівні європейських стандартів аеропорт у Ганновері не може викликати у зморених від побутової невлаштованості колишніх радянських громадян інакших мрій, ніж про безмежне щастя їхніх сімей (НА ЗНІМКУ).

Однак на тих, хто сьогодні повертається на землю своїх предків, чекає уже далеко не такий щедрий прийом. Навіть для розвиненої Німеччини потік репатріантів став нелегким одкровенням. Тому федеральний уряд певною мірою був змушений зменшити фінансову і соціальну допомогу етнічним німцям, які прибувають до країни. А їм самим тепер доводиться якомога швидше опановувати мову предків і шукати роботу, що могла б забезпечити пристойне життя.

Фото ДПА.

Власкори повідомляють

Вільнюс

ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РЕФОРМ ВИЗНАЧІТЬСЯ

Нещодавно в Литві на запрошення Демократичної партії праці гостював архітектор польської економічної реформи професор Л. Бальцерович. Він зустрівся з Президентом Литви А. Бразаускасом, прем'єр-міністром В. Шлежявічюсом, з керівниками міністерства економіки, з вченими і журналістами.

Приступаючи до реформ, перш за все слід визначитися: яку систему суспільство має будувати і що є метою економіки, вважає Л. Бальцерович. Він прихильник швидких і радикальних заходів, тому вичікувати в такій ситуації, в якій опинилася Литва, на його думку, безглуздо. Головною умовою швидкого просування до ринку він вважає політичне перемир'я. Жодна політика не зможе відшкодувати втрати від розпаду господарських зв'язків. Це одна з причин, на думку польського професора, «хвороби» литовської економіки. Друга — труднощі структурної перебудови промисловості і господарства в цілому.

Л. Бальцерович не дав конкретних рецептів, як вилікувати економіку Литви. Те, що він пропонував, не у всьому прийнятне для литовських політиків і чиновників. Однак, на його думку, завдання держави полягає в тому, щоб не перешкоджати розвитку вільного ринку. Від неї, держави, вимагається лише ввести власні стабільні конвертовані гроші, створити цивілізовані закони, прийняти виважений бюджет.

Надія ДОРОНІНА.

Бішкек

ПРЕЗИДЕНТСЬКІ ПОДАРУНКИ ДОСТУПНІ КОЖНОМУ

Цю виставку дедалі частіше згадують у киргизстанській пресі. Адже представлені на ній експонати — подарунки, одержані А. Акаєвим від глав держав та видатних міжнародних діячів. Згідно з чинним законодавством ці предмети є надбанням республіки.

Президент Туреччини Т. Озал, який передчасно пішов з життя, наприклад, подарував главі Киргизстану пістолет, виготовлений з чистого золота. Уряд Ізраїлю ушанував А. Акаєва незвичайним світильником і печаткою. А король Йорданії підніс у дарунок томик Корану в перламутровій скриньці. Серед 35 представлених експонатів — і золота корона з коштовним камінням, і дорогі килими, і картини...

На думку співробітників державного історичного музею республіки, де виставлено експонати, піднесені дарунки є символами визнання Киргизстану іншими державами.

Євген ДЕНИСЕНКО.

Експрес-інформація

ВДЯЧНІСТЬ ЗА ПОЗДОРОВЛЕННЯ

Міністр закордонних справ України Анатолій Зленко одержав листа міністра закордонних справ Франції Алена Жюпе з подякою за надіслані йому поздоровлення у зв'язку з призначенням на цю посаду.

У листі, зокрема, зазначено, що уряд Французької Республіки прагне діяти у напрямку розвитку плідних і конструктивних відносин між нашими країнами, для зміцнення миру, безпеки і стабільності в Європі.

НАВОЮВАТИСЯ ДО ПЕРЕМИР'Я

Парламент боснійських сербів зібрався на екстрене засідання, щоб обговорити питання про схвалення мирного плану Венса-Оуена щодо врегулювання в Боснії. У ньому також візьмуть участь Президент Сербії Мілошевич, прем'єр-міністр Греції Міцотакіс, Президенти СРЮ Чосич і Чорногорії — Булатович. Парламентарії мають вирішити, чи підтримати лідера самопроголошеної республіки боснійських сербів Караджича, котрий днями підписав згаданий план ООН.

Водночас, за повідомленнями з Боснії, у республіці тривають бої. Боснійський Президент Ізетбегович заявив, що оточене мусульманське місто Зепа охоплене полум'ям внаслідок масованої танкової та артилерійської атаки сербів. Військові керівники боснійських сербів підтвердили це повідомлення, однак заперечили факт наступу сербських частин на місто. За їхніми словами, серби лише відповідають на атаки мусульман.

ТАМ ПОЛКОВНИК, ТУТ, ВВАЖАЙ, ГЕНЕРАЛ

Кандидатуру відставного американського полковника О. Енсельна на посаду командувача збройних сил Естонії схвалив парламент республіки. Новообраний командувач— естонського походження, ветеран воєн у Кореї та В'єтнамі. Під час другої світової війни О. Енсельн разом з матір'ю емігрував до Америки. Парламентарії висловили сподівання, що американський полковник зможе відбудувати збройні сили республіки згідно з їх демократичними традиціями.

СХОЖІ НАМІРИ ВЖЕ БУЛИ

Туреччина, Росія і США виробили ініціативу щодо розблокування переговорного процесу з метою знайти мирне розв'язання проблеми Нагірного Карабаху, заявив турецький міністр закордонних справ Четин. За його словами, планом передбачено активізувати переговори в Римі та Женеві в рамках НБСЄ. Міністр відзначив, що найважливішими пунктами у програмі є припинення вогню і заходи щодо створення атмосфери довір'я між супротивними сторонами, а також визначення політичного статусу НКР. Четин повідомив, що програму, розроблену Туреччиною, Росією і США, вже вручили керівництву Вірменії й Азербайджану.

МІЖНАРОДНІ ПРОБЛЕМИ ВІДТІСНИЛИ ДВОСТОРОННІ

З робочим візитом до Москви прибув держсекретар Сполучених Штатів. У. Кристофер. Заплановано його зустріч з Президентом Росії Б. Єльциним і переговори з міністром закордонних справ А. Козирєвим. Головною темою обговорення стане проблема врегулювання югославського конфлікту, а також питання двосторонніх відносин.

За повідомленнями наших власних кореспондентів та зарубіжних інформагентств.

Радянська ядерна спадщина

Що робити з нею в умовах жорстокої економічної кризи?

Серед багатьох точок зору щодо ядерного роззброєння України вирізняється бачення «деядеризації» нашої держави західними політологами. Директор Інституту гласності та перебудови в Амстердамі, голландський політолог Х.ВОЛЬЗАК розмірковує над проблемою в статті, написаній ним спеціально для «Голосу України».

Найважливішим результатом закінчення холодної війни є значне зниження ядерної загрози. Розвал Радянського Союзу поставив держави-наступниці перед проблемою: що робити з його ядерною спадщиною?

Хоч зусилля і не завжди увінчуються успіхом, сьогодні наявні інтенсивні спроби зменшення колишнього радянського ядерного арсеналу, поділеного між чотирма державами-наступницями.

Поява нових ядерних держав, навіть якщо це явище носить тимчасовий характер, може істотно змінити систему контролю над озброєннями. До розпаду рядянської держави ядерне питання обговорювалося лише між Радянським Союзом та Сполученими Штатами Америки. Тепер Захід співпрацює з чотирма суверенними державами, що одержали у спадщину радянський арсенал, розміщений на територіях Росії, України, Казахстану та Білорусі. Найбільш перспективним з останніх угод з контролю над ядерною зброєю став Договір про обмеження стратегічних озброєнь СТАРТ-2, підписаний 6 січня 1993 року в Москві Президентом Росії Борисом Ельциним і тодішнім Президентом США Джорджем Бушем. Цей договір закликає до поетапного скорочення в підсумку 3500 боєголовок кожною стороною, тобто практично половини боєголовок, дозволених Договором СТАРТ-1, що був підписаний в 1991 році Д.Бушем і М.Горбачовим.

СТАРТ-2 не може набрати чинності доти, доки всі чотири ядерні держави колишнього Радянського Союзу не ратифікують СТАРТ-1 та Договір про нерозповсюдження ядерної зброї від 1968 року (NPT). Згідно з Лісабонським протоколом, підписаним у травні 1992 року, Україна, Білорусь та Казахстан беззастережно визнали всі зобов'язання, взяті на себе Радянським Союзом за Договором СТАРТ-1. Вони також зобов'язалися підписати Договір про нерозповсюдження ядерної зброї. США та Росія, що прийняли зобов'язання Московського договору (СТАРТ-2), ратифікували ці угоди.

Білорусь, Казахстан та Україна погодилися ліквідувати всі свої стратегічні наступальні озброєння: 176 міжконтинентальних балістичних ракет (МБР) в Україні, 104 МБР в Казахстані та 72 МБР у Білорусі. Оперативно-тактичну ядерну зброю близького радіусу дії вже вивезено з цих країн і вона не становить загрози.

Україна порушила декілька важливих питань та умов відносно підписання договорів СТАРТ-1 і NPT та вивезення 176 ракет, що залишилися Києву у спадщину від СРСР. Згода України є істотною в питанні ліквідації арсеналу колишнього СРСР, оскільки вся складна структура договорів та зобов'язань має бути схвалена всіма сторонами.

Президент Л.Кравчук з першого дня проголошення України незалежності заявив, що його країна буде без'ядерною. Він підтвердив свою позицію під час візиту до Києва міністра закордонних справ Німеччини Клауса Кінкеля, сказавши: «Ми не хочемо, щоб Україна залишалася ядерною державою. Ми хочемо якнайшвидшої ліквідації ядерних боєголовок, а не їх накопичення».

Кравчук та інші українські лідери постійно підкреслюють, що народ України постраждав від Чорнобильської катастрофи, як ніякий інший, і дуже важливо, щоб ядерну загрозу було остаточно подолано.

Спостерігачі відзначають, що для більшості членів українського парламенту, обраного на хвилі антикомунізму та патріотизму, питання про ядерні озброєння України є не лише питанням національної гордості. Існує ще проблема російсько-українських відносин, що почалися не в останні 10 років, а мають тривалу історію. Відносини ці, м'яко кажучи, не завжди були гармонійними.

Під час візиту до Лондона в лютому цього року Кравчук просив збільшити фінансову підтримку Заходу в обмін на демонтування третього за величиною ядерного арсеналу в світі. Українські джерела оцінили вартість даної операції в межах 1,5 — 2 мільярдів доларів. Вашингтон виділив на «деядеризацію» України лише 175 мільйонів доларів.

Необхідно брати до уваги нинішні економічні труднощі. Наприкінці минулого року тодішній перший віце-прем'єр І.Юхновський сказав, що Україна нині «рахує кожну копійку та кожний долар» і не може віддати свою ядерну зброю без будь-якої компенсації. «США та Росія — багаті, — сказав він, — вони повинні допомогти Україні в цій складній ситуації».

Зберігається надія, що буде розроблено угоду, яка задовольнить всі сторони. Українські лідери наголошують: необхідний час, щоб уважно вивчити всі аспекти Договору СТАРТ-1, як до них це зробили Росія та США.

Наприкінці лютого нинішнього року український парламент відклав слухання з ратифікації договорів СТАРТ-1 та NPT доти, доки Україна не одержить надійних гарантій своєї безпеки від Росії та Заходу. Законодавці назвали гарантії, надані досі, неадекватними до ситуації.

Аналітики в Києві відзначають, що до української «ядерної загрози» треба ставитися реалістично: без знання кодів, якими володіє Москва, всі українські стратегічні ракети являють собою лишень дорогі шматки металу. Вони також підкреслюють, що в Україні немає кваліфікованих експертів у галузі ядерних озброєнь і що Україна не може дозволити собі утримувати 176 балістичних ракет.

Командувач об'єднаними збройними силами країн СНД маршал авіації Є.Шапошников попередив в лютому нинішнього року: якщо не буде знайдено рішення цього питання, стан ядерних ракет в Україні, що погіршується, загрожуватиме здоров'ю людей. Кравчук визнав це погіршення, але заявив, що ситуація не є критичною.

У жовтні 1992 року американський конгрес виділив додаткову суму в розмірі 400 мільйонів доларів Співдружності незалежних держав (СНД) для ліквідації зброї масового ураження. Всього ж сумарна допомога СНД становить 800 мільйонів доларів. Американські сенатори Сем Нанн та Річард Лугар нещодавно повернулися з Москви, де обговорювалися питання нерозповсюдження ядерної зброї, ситуація в СНД та стабільність у світі. Сенатори зустрілися з президентами Росії, України, Білорусі та Казахстану. Нанн сказав Президентові України Леоніду Кравчуку, що українська відмова виконати обіцянки ратифікувати Договір СТАРТ-1 і підписати Договір про нерозповсюдження ядерної зброї (NPT) може вплинути на стосунки з США. Ці сенатори також змалювали план закупівлі США збагаченого урану з демонтованої тактичної ядерної зброї на період наступних двадцяти років. Лугар сказав, що двадцятирічний контракт на закупівлю урану з країн СНД обійдеться в 5 мільярдів доларів. Після закупівлі збагаченого урану демонтованих ракет Америка піддасть його повторній обробці для використання на американських атомних станціях. Чотири республіки колишнього СРСР одержали б величезний дохід від продажу урану. Подія «деядеризації», крім того, була б унікальною, якби ці чотири держави могли стати першими країнами, що позбудуться ядерної зброї. Це стало б добрим прикладом для країн, які мають ядерну зброю, а також для тих, котрі намагаються нині стати ядерними. Демократичні країни, стурбовані розповсюдженням ядерної зброї, з розумінням поставилися б до бажання України відмовитися від цих озброєнь.

Заступник міністра закордонних справ України Борис Тарасюк недавно заявив: «Україна має право вимагати від усіх ядерних держав — Америки, Китаю, Великобританії і, звісно, Росії — гарантій, що наша країна ніколи не стане мішенню для атаки ядерною чи неядерною зброєю».

За фінансової компенсації Україна готова демонтувати ядерні ракети на своїй території, однак стурбована політичною нестабільністю в Росії, де наростають націоналістичні настрої. Ряд українських парламентаріїв виступають проти роззброєння, тому що існує відчутна загроза. Одначе більшість парламентаріїв підтримують ратифікацію Договору СТАРТ-1.

Далі сенатори відзначили, якщо чотири держави СНД погодяться швидко знищити свої ядерні арсенали, то США з радістю нададуть додаткову допомогу для демонтування ракет. Вони пообіцяли, що країни, котрі поспішать ратифікувати СТАРТ-1, одержать значну суму в 800 мільйонів доларів, виділених конгресом США на знищення ядерної зброї. З них 175 мільйонів буде надано Україні. Україна схвально сприйняла цю цифру. Офіційні особи наголошують, що економіка країни перебуває в катастрофічному стані і Україна не має власних коштів на демонтування ядерних установок. Таким чином, ця фінансова підтримка надзвичайно важлива. Крім того, Україні не потрібні проблеми, пов'язані з розміщенням на її території ядерної зброї, особливо тому, що Україна й нині страждає від Чорнобильської катастрофи 1986 року.

Досі тільки Росія та Казахстан ратифікували Договір СТАРТ-1. Кравчук неодноразово повторював, що йому потрібні міжнародні гарантії та фінансові компенсації ще до початку ліквідації стратегічної ядерної зброї. В цілому, нижче наводяться ключові проблеми, що торкаються України та Договору СТАРТ-1.

♦ *Україна має шанси на одержання необхідної фінансової підтримки за умови ратифікації Договору СТАРТ-1 і подальшого економічного процвітання як неядерна держава.*

♦ *В інтересах України позбутися ядерної зброї. Чим довше Україна зберігатиме цю зброю, котра не підтримується в нормальному робочому стані, тим сильніша загроза ядерних катастроф на її території. Україна не може дозволити собі мати ще одну ядерну катастрофу, оскільки це викликало б нові людські жертви і колосальні витрати на дезактивацію. В Україні немає достатньої кількості фахівців, здатних забезпечити безпеку ядерних озброєнь. Витрати на підготовку та утримання ядерної інфраструктури обійшлися б у мільярди доларів. Отже, в економічних інтересах України підписати Договір СТАРТ-1.*

♦ *Підозри України стосовно Росії лише підтримують аргументи ультранаціоналістичних сил, котрі виступають проти політичних, економічних реформ Президента Б.Єльцина. Ці підозри можуть дати поштовх до подальших розбіжностей, непорозумінь і навіть військової конфронтації. Рішення України підписати СТАРТ-1 стало б потужним сигналом для уряду Росії про те, що Україна готова стати партнером Росії та інших демократичних країн у нерозповсюдженні ядерної зброї. Заява ядерної держави про ненапад забезпечила б Україні потрібні гарантії безпеки.*

♦ *Згода України з Лісабонським протоколом та її бажання підписати СТАРТ-1 було б схвально сприйняте демократичними країнами світової спільноти, стурбованими розповзанням ядерної зброї. Багато країн охоче інвестували б майбутнє України шляхом створення різноманітних спільних підприємств та фірм.*

♦ *Росія відзначала, що вона готова компенсувати Україні вартість стратегічної зброї, яка має бути вивезена до Росії. Росія та Україна створили робочу групу для обговорення цього питання.*

♦ *Україна повинна розробити закони про контроль експорту, що забороняли б передачу точних технологій таким ненадійним країнам третього світу, як Іран та Ірак.*

♦ *Тритій — це ізотоп водню. Він використовується в деяких видах ядерної зброї. Період напіврозпаду тритію становить 12 років. Однак тритій необхідно поновлювати кожні три роки в ядерних боєголовках, що знаходяться на території України. Україна не має потужностей для виробництва тритію на відміну від Росії. Тому вона не може підтримувати свій стратегічний ядерний потенціал у робочому стані. Більше того, якби Україна і могла одержувати тритій, вона все одно не має потужностей виробництва контейнерів для зберігання цієї речовини. Технологія виробництва таких контейнерів надзвичайно складна й дорога. Розробка програми виробництва контейнерів для тритію обійшлася б їй у мільярди доларів.*

♦ *Якщо Україна вирішить ратифікувати СТАРТ-1, то це буде прийнято як важливий крок до роззброєння і миру у всьому світі. Необхідно буде всіляко пропагувати це рішення України й вітати її акції, спрямовані на нерозповсюдження ядерної зброї.*

Футбол

ТРАВНЕВІ МАРШРУТИ «ПРЕСИНГА»

Маленька Бородянка, що на Київщині, відома в усій Україні не тільки тим, що тут випускаються відмінні екскаватори, а й лункими футбольними традиціями. Окрім популярного «Машинобудівника», який досяг певних висот на українській арені, є тут і чудовий ветеранський колектив, назва якого — «Система». Ця команда торік стала другою в розіграші національного Кубка серед ветеранів. Зрозуміло, що вже посивілі футболісти найактивнішим чином популяризують улюблену гру серед молоді.

Є в Бородянці людина, яка робить багато, щоб у цьому краї футбольне життя було повнокровним. Віктор Пилипенко — у минулому хороший гравець, зарекомендував себе на тренерській ниві. Навіть команди майстрів очолював. Тепер він — бізнесмен. Але без футболу не уявляє свого життя, допомагає чим може місцевим командам. Саме він здружив «Систему» з київським клубом журналістів і викладачів вузів «Пресинг». Торік команди в Бородянці розійшлися мирно — 2:2. Повторився цей результат і кілька днів тому. Хоча зустріч була бойовою і напруженою.

Окрім Віктора Пилипенка багато попрацювали для проведення футбольного свята в Бородянці директор місцевого стадіону Іван Сошко, технічний директор клубу «Система» Олександр Лехно і директор екскаваторного заводу Анатолій Кирилко.

Тепер черга «Пресинга» відповідним чином прийняти в Києві своїх друзів з Бородянки.

А журналістсько-викладацький футбольний колектив, посилений кількома гравцями—ветеранами київського «Динамо», знову збирається в дорогу. Вона проляже до селища Білики Кобеляцького району на Полтавщині. Там 8 травня о 16.00 розпочнеться спортивне свято, яке організовує Кобеляцький цукровий завод (директор Олег Мороз). Утворено міні-оргкомітет, до якого увійшли: головний інженер заводу Микола Яківченко, голова Білицької селищної Ради Станіслав Пуха та інструктор-методист, тренер місцевої команди «Сокіл» Олексій Жук. До речі, «Сокіл» у першості Полтавщини посідає третє місце. Отож, у «Пресинга» легкої прогулянки не вийде.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

ГОЛОС України

ЗАСНОВНИК — ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

ГАЗЕТА ВИХОДИТЬ з 1 січня 1991 року.

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (в. о. заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), І. ГРУШКО, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, Б. СИДОРЕНКО (заст. головного редактора), А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-89-61; 441-89-46; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
⊙ Рукописів не повертаємо.
⊙ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

☆ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
☆ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.
Індекс 60955.
Загальний тираж 845793

Комбінат друку видавництва «Преса України».
252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
1 2 3 4 5 6 7 8 9
Зам. 0311082.

Сторінки 1, 6 набрані і зверстані в комп'ютерному центрі «Голосу України».